

La protecció dels menors a l'Església: no estem a l'any zero

Dc, 20/02/2019 per Catalunya Religió

([Vatican News](#)) La trobada "La protecció dels menors en l'Església", que tindrà lloc al Vaticà del 21 al 24 de febrer, és la primera en què participen tots els presidents de les conferències episcopals i els responsables dels ordes religiosos de tot el món, abordant el tema amb una mirada evangèlica. Es tracta d'una trobada eclesial de pastors amb característiques "sinodals" sense precedents, el que indica que la lluita contra el flagell dels abusos comesos per membres del clergat és una prioritat per al **Papa Francesc** en el context històric actual. Escoltar a les víctimes, sensibilitzar, augmentar els coneixements, desenvolupar nous noms i procediments, compartir bones pràctiques, són alguns dels objectius de la reunió.

Una etapa d'un llarg viatge

No obstant això, la trobada no representa certament el primer pas de la Santa Seu, ni de les Conferències Episcopals en aquesta direcció. És una etapa històrica en un camí que l'Església Catòlica ha emprès des de fa més de trenta anys en països com Canadà, Estats Units, Irlanda i Austràlia i des de fa uns deu anys a Europa. Aquest camí continuarà també després de la nova reunió. La renovació de les normes canòniques sobre els casos d'abús de menors per part de membres del clergat va començar al Vaticà fa ja divuit anys. Mentre que en els últims vint anys hi ha hagut innombrables gestos, discursos i documents que els Papes han dedicat al dolorós tema. De vegades, la publicació de normes i protocols no ha produït el canvi de mentalitat necessari per combatre els abusos. Però, en vigílies de la trobada desitjada pel Papa, no es pot parlar d'"any zero" en el compromís de l'Església amb la protecció dels menors.

Les primeres mesures: Canadà, EUA, Irlanda i Austràlia

Una de les primeres Conferències Episcopals del món en emetre directives sobre

la violència sexual contra menors en el context eclesiàstic és la canadenc, ja el 1987. El 1989, després que l'opinió pública fos sacsejada repetidament pels informes de violència sexual contra menors per part de membres del clergat, es va crear un comitè ad hoc a l'Església canadenc, que el 1992 va publicar el document "del patiment a l'esperança" que contenia 50 "Recomanacions" dirigides als catòlics, bisbes i als responsables de la formació dels sacerdots.

Als Estats Units, la Conferència Episcopal s'ocupa per primera vegada oficialment de les violències sexuals sobre menors per part de sacerdots a l'Assemblea de juny de 1992, quan estableix "5 principis" als quals atènyer-se. Entre ells, "si l'acusació és sostinguda per proves suficients", s'estableix la ràpida remoció del "presumpte culpable dels seus deures ministerials" i la remissió a "un judici adequat i intervenció mèdica". Tot i això, la difusió del fenomen en els anys successius i la ineptitud de la seva gestió, denunciada per una històrica investigació del Boston Globe, va portar a **Joan Pau II** a convocar els cardenals americans a Roma l'abril del 2002.

A Irlanda, 1994, l'Església va establir l'Irish Catholic Bishops 'Advisory Committee on Child Sexual Abuse by Priests and Religious, que va publicar el seu primer "Final Report" el desembre de l'any següent. Un dels primers protocols en el món sobre com tractar a la diòcesi els casos de pedofília comesos per membres del clergat es publica a Austràlia. El desembre de 1996, el document "Cap a la sanació" va ser aprovat per totes les diòcesis australianes i va entrar en vigor el març de 1997.

Noves normes canòniques: abús de la "delicta graviora"

Des del començament del segle XXI, la Santa Seu, gràcies sobretot a l'acció del Cardenal Ratzinger, posteriorment elegit Papa Benet XVI, ha iniciat i completat una profunda renovació de les normes canòniques per intervenir en els casos d'abusos, actualitzant les penes, els procediments i les competències. El 2001, el Motu proprio Sacramentorum sanctitatis tutela di Giovanni Paolo II va incloure el delictes d'abús sexual de menors per un clergue entre els anomenats "delictes més greus", el tractament estava reservat a la Congregació per a la Doctrina de la Fe. El 2010, Benet XVI va fer que la mateixa Congregació publicés les noves "Regles sobre els delictes més greus" que agilitzen els procediments en introduir el "decret extrajudicial", que duplica el temps de prescripció de deu a vint anys i introdueix el delictes de "pornografia infantil". En el mateix any a Alemanya, on ja s'havien publicat les primeres "Directrius" sobre el tema en 2002, l'explosió del cas del Col·legi "Canisi" dels jesuïtes a Berlín va portar a la Conferència Episcopal a renovar-les, augmentant la col·laboració amb les autoritats.

Irlanda: els informes Ryan i Murphy

El 2009 a Irlanda, després d'anys de treball de comissions governamentals específiques, es van publicar l'Informe Ryan sobre l'abús en el sistema escolar i l'Informe Murphy sobre l'abús infantil, durant 30 anys, per part de membres de l'Arquidiòcesi de Dublín. El vast ressò dels informes, que posen de manifest les mancances amb les quals l'Església ha tractat els casos d'abusos, va portar a Benet XVI a convocar els bisbes irlandesos a Roma; després, al març de 2010, a publicar una "Carta Pastoral" dirigida a tots els catòlics del país -en la qual demanava que es prenguessin mesures veritablement evangèliques, justes i eficaces en resposta a aquesta traïció de la confiança- i a organitzar una Visita Apostòlica al país, de

novembre de 2010 a març de 2012. Des de 2008, Benet XVI es reuneix regularment amb les víctimes d'abusos durant els seus viatges apostòlics als Estats Units, Austràlia, Gran Bretanya, Malta i Alemanya. El mateix farà després el Papa Francesc amb reunions privades recurrents en la seva residència de Santa Marta.

La petició de "Directrius" per a les Conferències Episcopals

Un altre pas fonamental en aquest procés és la publicació al maig de 2011, per part de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, d'una circular en què es demana a totes les Conferències Episcopals que elaborin "Línies directrius" per al tractament dels casos d'abusos i d'assistència a les víctimes, i que orientin sobre el tema per tal d'harmonitzar l'acció de les diòcesis de la mateixa regió. El text afirma que la responsabilitat de tractar els crims d'abús sexual infantil per part dels clergues recau principalment en el bisbe diocesà.

El Simposi a la Gregoriana

Precisament per ajudar les Conferències Episcopals i a les Congregacions Religioses a preparar adequadament les "Directrius", la Santa Seu anima a l'organització del Simposi Internacional "Cap a la sanació i la renovació" que tindrà lloc a la Pontifícia Universitat Gregoriana al febrer de 2012. La trobada, que tenia el mateix objectiu "mundial" que el de febrer de 2019, reuneix representants de 110 Conferències Episcopals ja Superiors de 35 instituts religiosos. Durant el Simposi es va anunciar el naixement a la Pontifícia Universitat Gregoriana del Centre de Protecció de Menors, dirigit pel **P. Zollner**, amb l'objectiu de formar personal especialitzat en la prevenció d'abusos.

La nova Comissió Pontifícia

El primer pas important per prevenir i combatre l'abús sota el pontificat del Papa Francesc és l'establiment el desembre de 2013 de la nova Comissió Pontifícia per a la protecció dels infants. Establir un model per a les "Directrius", organitzar cursos per bisbes recentment nomenats i proposar una Jornada de Pregària per les víctimes d'abusos són alguns dels fruits del seu treball.

Les innovacions canòniques, regulacions i procediments en el camp de l'abús, també són introduïdes pel Papa Francesc. Una primera vegada al juny de 2016, amb el Motu proprio "Com una mare amorosa", sobre la qüestió de la responsabilitat de les autoritats eclesiàstiques, que estableix la destitució dels bisbes 'negligents' en la gestió de l'abús sexual a menors segons els procediments canònics previstos.

El novembre de 2014, un "Rescripte" del Papa estableix, en el si de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, un Col·legi per a l'examen dels recursos eclesiàstics per als judicis sobre els "crims més greus", confiat a l'Arquebisbe Scicluna. L'objectiu és garantir un examen més ràpid dels casos d'abús infantil.

Per subratllar com el compromís de l'Església amb la protecció dels menors es mou en una perspectiva no només interna sinó també de col·laboració amb tota la societat, el Papa Francesc, el octubre de 2017, dóna suport i promou el Congrés Internacional Dignitat Infantil al món Digital organitzat a la Pontifícia Universitat Gregoriana.

Lluita contra l'abús i el clericalisme

Durant la seva visita apostòlica a Xile al gener de 2018, el Papa Francesc va haver d'afrontar directament l'escàndol de les divisions creades en l'Església local per la història del sacerdot Fernando Karadima, declarat culpable d'abusos per la Santa Seu en 2011. Després d'una investigació confiada al febrer a Mons. Scicluna, el Papa va escriure als bisbes xilens a l'abril reconeixent "greus errors de valoració i percepció de la situació per falta d'informació veraç". Després, al maig, va convocar a tot l'episcopat xilè a Roma, per a una reunió que va culminar amb l'oferiment de la renúncia de tots els bisbes al Papa. Només algunes seran acceptades.

En aquest context, neixen els més recents documents pastorals dedicats pel Papa al tema. La "Carta al Poble de Déu que peregrina a Xile" de maig de 2018, en la qual Francesc va agrair a les víctimes d'abusos seva valentia i va demanar el compromís de tot el poble de Déu per combatre el clericalisme a l'arrel dels abusos. De nou, en la "Carta al Poble de Déu" d'agost de 2018, Francesc relaciona l'abús sexual, l'abús de poder i l'abús de consciència i afirma que dir no a l'abús és a dir no al clericalisme. En el seu viatge a Irlanda per a la Trobada Mundial de les Famílies del mateix mes, Francesc va parlar de "la incapacitat de les autoritats eclesiàstiques per fer front adequadament a aquests crims repugnants", que "amb raó va suscitar indignació i segueix sent causa de sofriment i vergonya per a la comunitat catòlica".

Finalment, en el document pastoral més recent sobre el tema, la "Carta als bisbes nord-americans" de gener de 2019, el Papa afirma que la ferida en la credibilitat causada pels abusos requereix no només una nova organització, sinó també "la conversió de les nostres ments, de la nostra manera de pregar, d'administrar el poder i els diners, de viure l'autoritat".